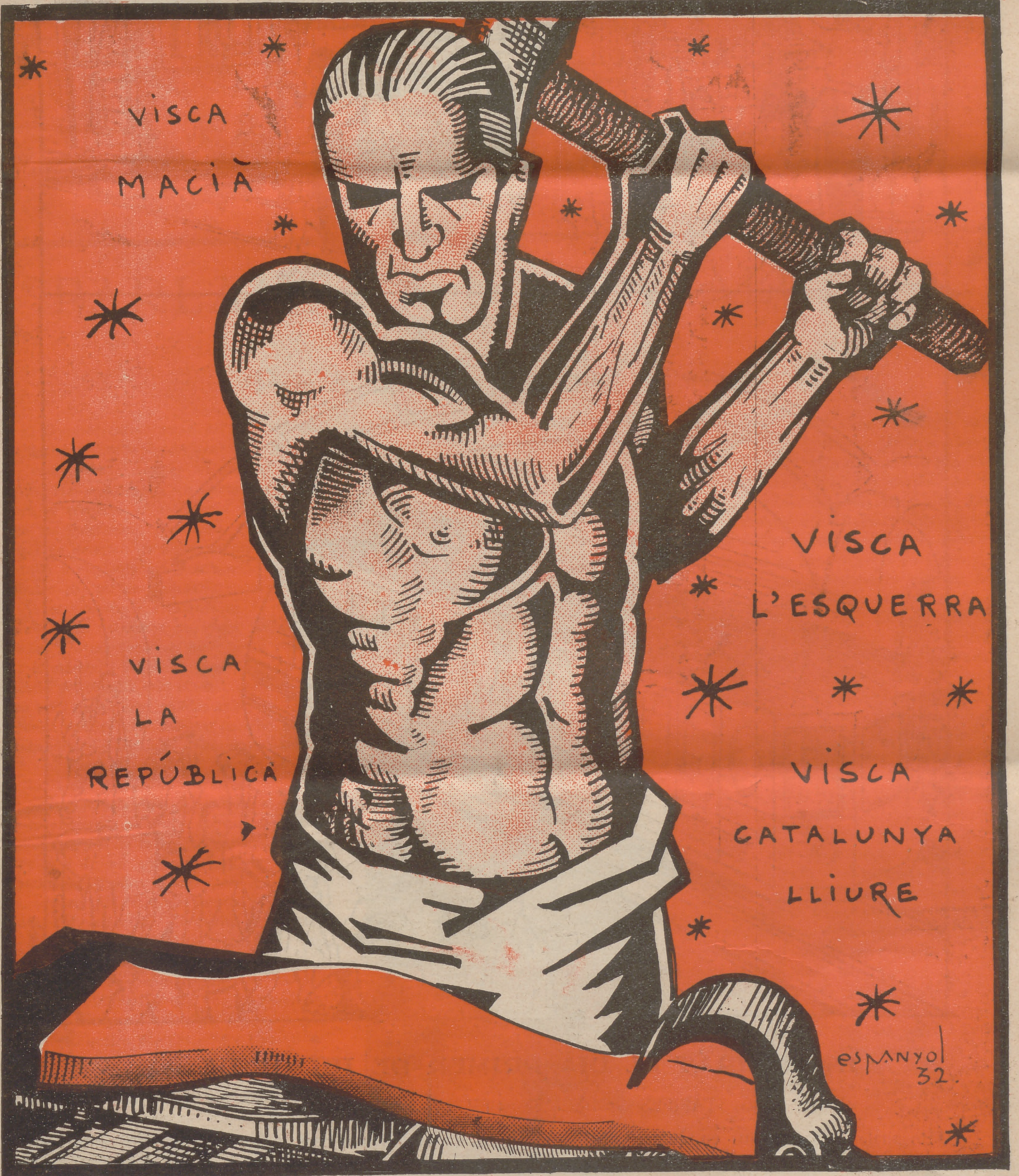

LA CAMPANA DE GRÀCIA

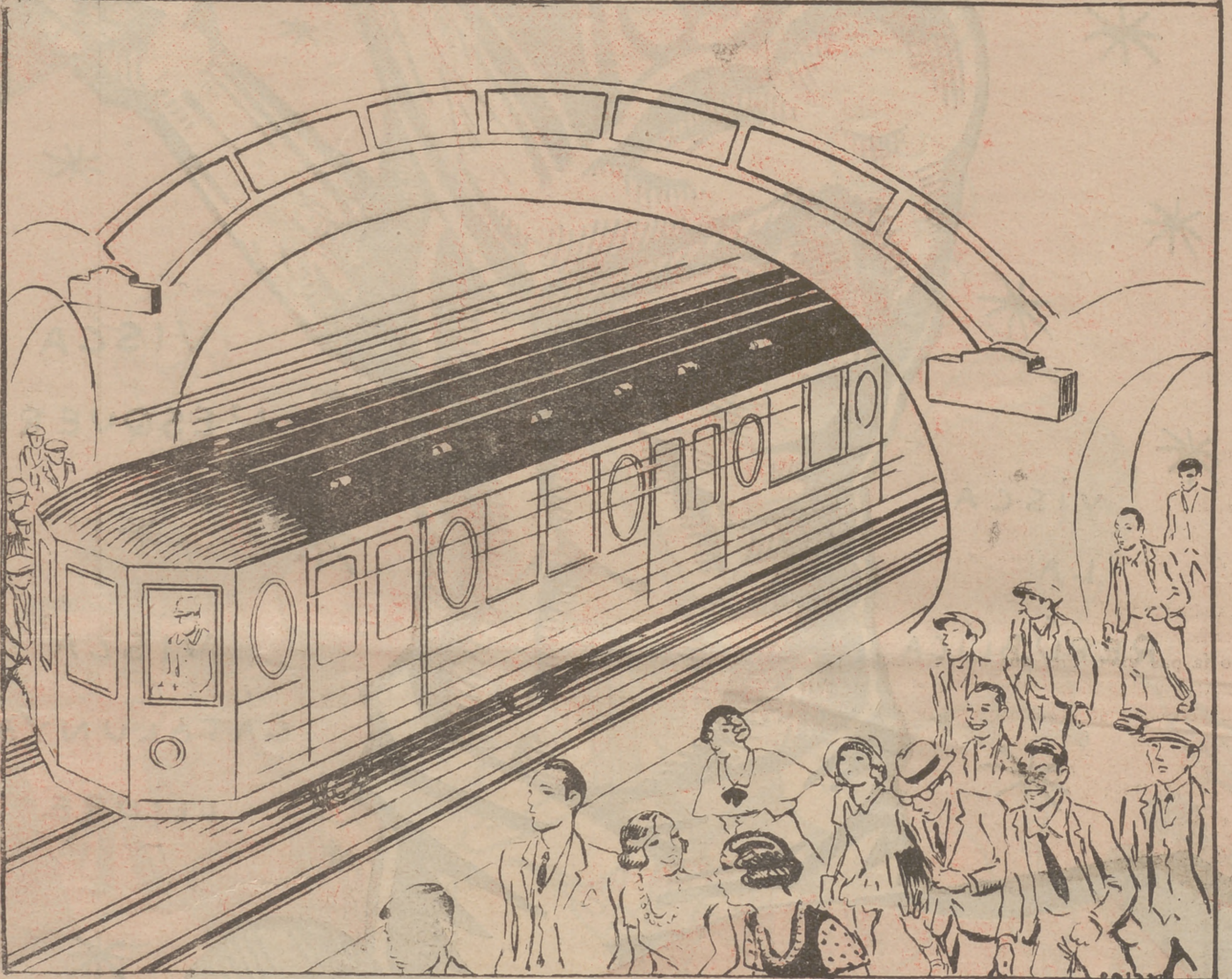
329

L'HOME QUE TREBALLA I VOTA

EL METRO TRANSVERSAL

INAUGURAT EL DIA PRIMER DE JULIOL DE 1932

TARIFES ESPECIALS PER A TREBALLADORS

D'Hospitalet a Sant Martí en quinze minuts - Fixeu-vos bé en les populars tarifes del Metro Transversal

No hi ha com el Metro Transversal, per a rapidesa, economia i comoditat

LA CAMPANA DE GRACIA

PERIÒDIC NACIONALISTA D'ESQUERRA

PARLAMENT DE CATALUNYA DAVANT LES ELECCIONS

Per a l'adversari veí nostre

El Congrés extraordinari del nostre partit ha declarat com aspiració general la de lluitar completament sols en les pròximes eleccions. Ha pesat, però, en l'ànim dels delegats, el respecte a l'autonomia que gaudeixen les federacions comarcals, i les necessitats de determinats districtes per donar la batalla a elements que precisament es confabulen per tal de derrotar l'Esquerra.

Aquesta aspiració a valdre's de les pròpies forces i no necessitar de ningú no és exclusiva nostra; qualsevol altre partit voldria fer el mateix, i aquest és també l'anhel domèstic del ciutadà més modest, però és que ben pocs dels credos polítics existents a Catalunya podrien avui realitzar-ho amb tantes probabilitats d'èxit com l'Esquerra, i sobretot amb tanta de raó.

No fa pas molts dies que en un article, en aquest mateix lloc, defensàrem el criteri de la necessitat de grans partits; els mateixos arguments, si fa no fa, foren reproduïts més tard en un editorial de "La Veu de Catalunya". Tant a la dreta com a l'esquerra, existeix el desig de formar un ampli front que estructurí i organitzí les forces catalanes i sistematitzí llur acció amb una disciplina i un ordre de govern.

Es parla d'una unió d'esquerres. La defensen aquells partits que fins ara ens han combatut amb més tenacitat. Despitats per la desfeta, queien damunt nostre i ens trossevaven tot el que podien, i els actes més innocents i les paraules més inofensives eren comentades i tergiversades, per tal de donar a entendre una culpabilitat que només existia en el desig del glossador.

De totes maneres, en política això té un valor molt relatiu. Les afirmacions que no afecten a la doctrina, i en alguns cassos fins

les que afecten a la doctrina, són esmenables i poden contradir-se a cada moment; l'estratègia està subjecta sempre a revisió i modificació.

Precisament per aquestes raons, són perilloses i contraproductes les aliances electorals; si els adversaris d'ahir s'uneixen per tal d'obtenir un profit pròxim, poden també, i així passa tot sovint en la pràctica, desunir-se i combatre's un cop aconseguit el benefici. Aquesta possibilitat té un caire immoral, i cal que els partits tinguin en compte quan perniciosos són per l'educació ciutadana les immoralitats polítiques. Però encara fóra per al poble més perillosa i contraproductent, en aquests moments, l'aliança electoral del nostre partit amb els sectors que se'ns han enfrontat fins ara. El poble vol

que qui organitzí la nova Catalunya sigui l'Esquerra. Té a favor seu l'audàcia d'haver proclamat la República, i, junt amb ella, ben incorporada amb ella, d'haver obtingut la llibertat de Catalunya. La labor dels enemics de Catalunya ha intentat desfer el que es creà en les hores glòries del 14 d'Abri!; el pacte de Sant Sebastià i els compromisos anteriors i posteriors no pesaven res davant d'aquell fet consumat. La República no tenia altra tasca que complimentar la voluntat expressada en la seva hora primera. Quan amb menys intensitat emotiva analitzem aquell fet, veurem en què ha influït les determinacions successives. Seria una infidelitat envers el poble acceptar una conxorxa de partits per unes eleccions com les d'ara, que tenen d'estructurar la llibertat de Catalunya. La seva fe està en l'Esquerra, la seva lleialtat és per l'Esquerra. Però sobretot la seva voluntat és que predominí l'Esquerra, car, com deíem en l'altre article, superior en això als estaments més elevats, propugna des de fa molt temps partits forts i únics, perquè comprèn que la pau social, que la lleialtat al seu pensament, que l'eficàcia en l'acció, es troba només en l'existència de grans partits que disciplinin i coordinin la vida ciutadana.

A part dels partits que es troben a la nostra esquerra, partits de classe, i amb un dels quals hem anat fins ara units i amb perfecta harmonia, i potser continuarem d'igual manera, propers a nosaltres hi ha els homes d'Acció Catalana i el petit grup d'independents que no han sistematitzat llurs tasques en un ideari. D'uns i altres, idealment, ens en separa ben poca cosa. Si tant ells com nosaltres, per una aliança electoral, podríem bandejar totes les ofenses que en

aquests temps ens hagin fet, amb més motiu podríem unir-nos d'una manera més estreta.

Dels independents no cal parlar-ne, són tants amics nostres, ens hem trobat costat per costat en molts moments sense cap sacrifici i podem barrejar-nos per complet sense cap esforç. Pel que és refereix a la vella Acció Catalana, donats de baixa els elements de dreta que la comprometien amb excés, poden també confondre's amb nos altres sense cap violència. Un gran partit, i això també ho deia ací, està format per una sèrie de matisos que enriqueixen i eixamplen la seva acció. Però en els seus congressos i assemblees, totes les modalitats del seu pensament es disciplinen per la tasca política, i el sector més potent no imposa, però sí influeix, d'una manera poderosa, la conducta a seguir, que sempre és prou correcta per no ofendre els sentiments dels sectors en minoria.

El nostre partit ha demostrat en els dos Congressos, i en el darrer més que en el primer, la seva educació democràtica. Totes les veus tenen un ressó i els pensaments una tolerància; el seu civisme l'avalua davant tots els idearis que no estiguin en contradicció manifesta amb els seus principis bàsics. Els que avui estan fora del nostre partit, en parlar entremig de nosaltres trobarien amics que els escoltarien amb gust i adversaris que ho farien amb atenció i respecte, i uns i altres esperarien l'arbitratge de la majoria per solucionar els problemes que poguessin presentar-se.

I això, amics que esteu enfront nostre per un malentès, adversaris sense cap raó de pes per ésser-ho, convé que ho reflexioneu profundament, pensant que l'exemple més alt de moralitat i lleialtat que poden donar al nostre poble en aquestes hores, és l'integrar el gran partit que ha estat i serà el seu instrument màxim de disciplina i eficàcia.

J. AIGUADER i MIRÓ

La Lliga: Em sembla que per anar tirant tindrà que posar-me la gorra frigia.

Dels lectors de diaris

Hi ha l'home que llegeix el diari per as-sabentar-se tranquil·lament del que passa pel món. Hi ha l'afamat de sensacions que cerca a les planes del diari el crim, l'escàndol, la polèmica, amb una mena de voluptat sàdica. Hi ha qui mata l'estona—que és com nodrir la bèstia somnolenta de l'oci—llegint el diari des del títol al peu d'impremta.

Què poden opinar aquestes tres menes de lectors de diaris, en un moment determinat, sobre allò que passa en un país? Aneu a saber si, reunides llurs opinions, no ens donaria una cristallització rara, aquella síntesi que tots hem convingut d'anomenar l'opinió pública.

Aquests diaris que empen la posició d'independents, de sensats, i que tenen la pretensió d'ésser el portaven de l'opinió pública, sempre m'han fet l'efecte de servidors d'una fantasma esblaimada.

—Nosaltres no som de cap partit—diuen—ni de cap grup polític. Nosaltres no tenim passions. La nostra consigna és l'equanimitat. L'opinió pública es troba al costat nostre.

Què és l'opinió pública? On és? Aquesta senyora és un mite.

Un periòdic, per al meu gust, ha de tenir una ànima, una passió, una bandera. A tot moment ha de donar la cara. El pitjor que pot fer és amagar-la, sigui pel motiu que sigui. I el lector ha de cercar en el seu diari l'exposició i la defensa de les seves idees, que per això és lector d'aquell diari i no d'un altre que no respon a la seva fesomia moral.

En lloc d'això, voldreu ésser part d'aquella cosa amorfa, espectral, sense individualitat ni gravidesa de que es formada l'opinió pública? No vulgueu pas tenir "opinió pública", que és una cosa inconcreta anònima, irresponsable i covarda. Vulgueu tenir opinió particular i partidària, si pot

ésser individual. Respongueu de la vostra opinió amb tota la vostra ànima, amb els vostres interessos i, si convé, amb el vostre cap. L'opinió pública no respon de res, és tothom i no és ningú, i per això pot cometre crims sense remordiment ni sanció. L'opinió pública és la negació de la personalitat, de la individualitat.

No sigueu pas d'aquells que només cerquen en els diaris una relació de fets. El fet, despullat de la idea, és un cos que no s'aguanta. Tots els fets tenen una realitat i una esperança. La majoria dels diaris reflecteixen dels fets més aviat l'aparença que no pas la realitat. Per molt que s'hi esforcin, no els és possible d'aconseguir més.

Als diaris se'ls esmuny, sovint, l'essència dels fets. S'assemblen a les òbres teatrals que volen reflectir la vida en lloc de crear bellesa. A desgrat de tots els esforços de l'autor, la vida s'esmuny, s'esmuny... I l'obra només recull una aparença de vida. Però el públic, sortosament, col·labora amb l'autor i posa vida i realitat on no n'hi havia.

Aquesta col·laboració també és indispensable per al lector de diaris. Per a fer-la possible cal, entre el periodista i el lector, una compenetració d'idees. Això ho salvarà tot. Els fets prendran substància, s'engrandiran, s'avivaran en virtut de la interpretació de què seran objecte per part del periodista i per part del lector, en col·laboració íntima i constant.

Moltes vegades, aquest, sabent que el diari no pot oferir-li més, l'agafarà amb certa ironia. En mig dels fets, sensacionals o no, ell sabrà llegir allò que el diari no diu o que només diu amb mitges paraules i que és la sola cosa important.

—El diari no porta res, avui—dirà una molècula d'opinió pública.

—El teu, potser no—respondrà el lector ideal—. El meu, ja sé jo el que porta.

I el joc de la intel·ligència entre ell i el periodista el satisfarà més que tots els fets sensacionals haguts i per haver.

Digues me quin diari llegeixes, doncs, i et diré quin mena de lector ets.

Les grans fulles d'informació potser estan destinades a ésser substituïdes per la Radio. Millor que fos així. Aleshores els diaris recobririen el seu prestigi d'escampadors d'idees. Jo, per al meu gust, donaria tots els grans rotatius del món per una fulleta com "El Nuevo Régimen" on Pi i Margall abocava les seves doctrines i la seva experiència política.

Joan PUIG i FERRETER

Subscriu-vos a
Ràdio Barcelona
Casp, 12 BARCELONA

Feminisme de dretes

IV

ORIENTACIÓ CATÒLICA DE SENYORETES OFICINISTES

Recordem dues coses que varen frapar-nos, d'aquesta Institució per a la dona, dirigida per un sacerdot.

Una vegada, deu fer uns tres anys aproximadament, va ésser-nos sol·licitada una conferència sobre "Bel·leses de Catalunya" (Apunts d'excursionisme) per aquesta Institució, que vol tenir la pretensió d'ésser una mena de Sindicat de Mecanògrafes. En el dia i hora, varem presentar-nos a l'estatge social, però com sia que el senyor Director no havia arribat encara, amb tot i éstar present tota la Junta Directiva de l'entitat, la conferència tingué de retardar el seu començament per espai d'una hora, fins que va arribar el doctor Masdexart, que és el Director de referència. Ja sabem que una conferència documentada necessita almenys una hora per a ésser exposada detingudament, però com sia que pesen més els prejudicis que la cortesia al conferenciant, als vint minuts de començada aquesta varen tocar les nou, i no va ésser possible de continuar-la, i... hom tingué de recullir les dades i acabar la conferència cultural—que era tant sols un recull de les nostres coses vistes i comentades segons la nostra sensibilitat femenina—perquè el reglament de l'entitat no permet a les seves afiliades que aquestes surtin de l'estatge social més tard de les nou, oblidant que era en perjudici d'elles mateixes, i per causa d'elles mateixes també, que la conferència no va poguer-se donar, amb desanunci i el conseqüent mal efecte per a la conferenciant.

Un altre record, també inesborrable, plasma perfectament com és aquesta entitat.

Recordem que era un xafogós matí d'estiu, i d'això no fa ja tant temps, que varem desplaçar-nos a la veïna ciutat de San Cugat del Vallés per admirar una vegada més la joia arquitectònica i històrica del seu Monestir. Varem trobar-nos amb les "senyorettes oficinistes", que amb el seu pare espiritual també visitaven el monestir. Nosaltres anàvem amb trajos d'estiu, algunes duïen mànegues, altres no. L'esperit que ens menava, a nosaltres, era el de fer una visita col·lectiva, i fruit de la bellesa i estudiar en aquells aplecs de pedra uns bocins d'història de Catalunya. La nostra arribada va ésser acollida amb escarafalls per unes, sorpresa per altres, i iròniques rialles mofetes per les més... com a immorals que erem pels nostres vestits.

Naturalment que no ens donarem per enteses, i seguirem en el nostre intent sense fer cas de les més atrevides, que ens feien indicacions perquè ens cobríssim els braços.

He volgut explicar aquestes dues anècdotes perquè reflexen, en un tot, el que és aqueixa "Orientació Catòlica de Senyorettes Oficinistes".

Moltes vegades he pensat en aquesta Associació, i m'he condolgut de què sia la ún-

ca entitat de Barcelona que recull les dones que treballen en oficines amb un criteri tan restringit i un aire tan demodé. Sap greu que les nostres dones es trobin en aquest estat passiu, en el que es refereix a llur vida de convivència social, i, sobretot, el que revolta és que d'aquesta feblesa del seu esperit s'en cuidin aquests "Pastors d'ànimes" que el que fan es afeblir encara més llur temperament, amb la mesquinesa de retardar mitja hora l'arribada a casa, després de fruit del goig que es despren oïnt contar coses de la terra, o amb la preocupació de veure la carn, torrada pel sol: l'aire lliure, d'uns braços nus, que no tenen altre defecte que el de fuetjar llurs sentits.

Aquesta és una altra de les grosses tarres del "Feminisme de dretes".

Aquestes obres per a dones soles, dirigides per un sacerdot, fan el mateix efecte que una ramada amb el seu pastor. Potser diríem millor una moltonada.

La mecanògrafa, l'oficinista que treballa tot el dia entre homes, que recull de la vida, en aquelles vuit hores de treball, tots els desassaboris i totes les crueses, necessita quelcom més que aquesta "Orientació Catòlica de Senyorettes Oficinistes", resclosida i baixa de sostre, migrada i esquifida, que encara allarga més la jornada dura de les vuit hores, i de vegades més, del jou d'un despatx, on la vida s'hi esmuny encongida.

La nostra mecanògrafa, que ve a ésser el doble moderníssim de la modisteta barcelonina, necessita quelcom més rialler, un marc més adient a la seva gracilitat i a la seva bellesa que aquesta entitat on totes les dones dirigents, noies joves, però velles i ensopides per la vida gris de les preocu-

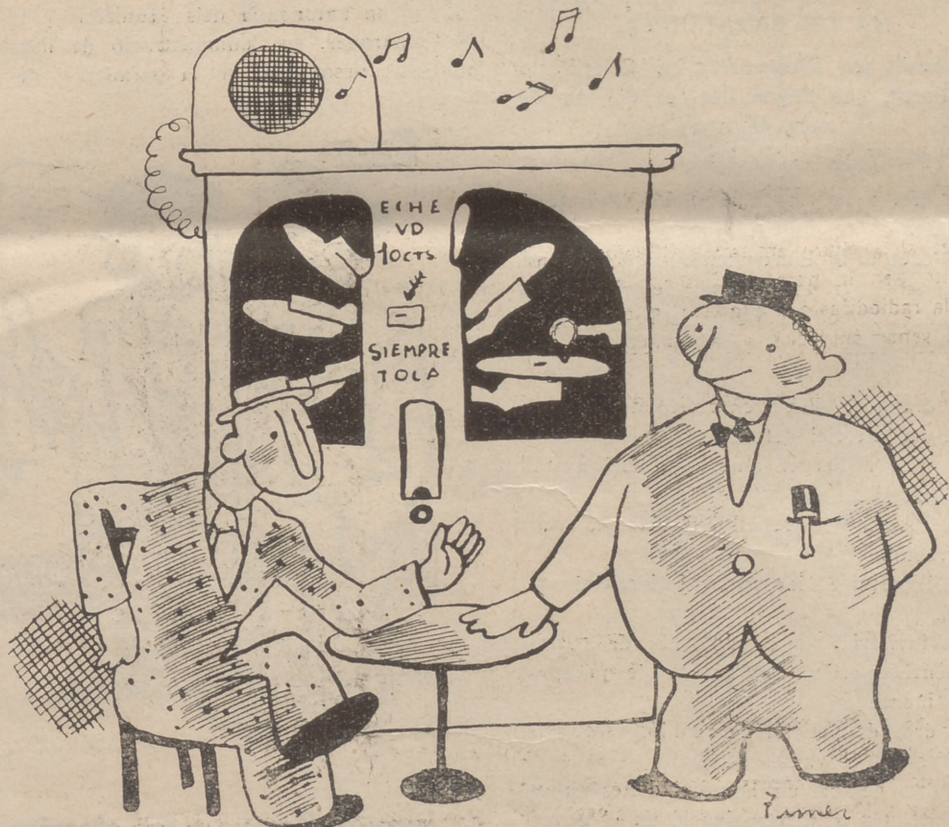
pacions ultraterrenes, són les estampes vivents d'aquelles dones "puritanes", que arrosseguen encara avui tot el llast de prejudicis i preocupacions que minaven el món en el segle XVII.

Tenim de dir més, encara.

Si havem dedicat la nostra atenció vers aquesta "Orientació Catòlica de Senyorettes Oficinistes" ha estat perquè, les dretes barcelonines controlades per la presidenta d'Acció Femenina demanaven el vot per a les dones, una de les entitats signants del manifest era aquesta "Orientació" (?), i la veritat, coneixem com coneixiem les grans deficiències d'aquesta entitat, si no n'haguéssim conegut d'altra hauria bastat aquesta sola per a decantar-nos contra el que es demanava en aquell manifest.

Necessiten una altra preparació, les dones, per demanar el vot. Tenen de passar uns anys, que els renovin l'esperit i els en modernitzin. La nostra terra, que vol incorporar-se a la vida del món, no té de voler de cap manera que puguin influir en ella les dones de les dretes, tan passades de moda i tan inversemblants en ple segle XX, com són les representants germanes de l'"Orientació Catòlica de Senyorettes Oficinistes".

La nostra ciutat, que té milers de noies que guanyen llur pa i el de llurs familiars en oficines, després de les vuit del vespre necessiten clubs d'esbarjo, on la cultura i l'esplai tinguin l'enllaç adient per a proporcionar-los-hi aquell benestar que mereixen; mai, però, obstruint llur formació interior, amb aquella rectitud i altesa de mires que és el de fer el bé pel bé, contràriament al que fan aquestes entitats que es dediquen tan sols a empètir la dignitat de l'individu, obligant-lo a ésser egoista i dominador, amb aquella moral cristiana tant dis-

—Has llegit el nou article d'en Cambó?

—Sí, noi. És per l'única cosa que serveix. Per fer l'article!

cutible, i sobretot tan plena de defectes pel que respecta a això que en diuen l'amor a la humanitat.

Barcelona, a l'ensens que necessita grans centres culturals, on la dona hi trobi tot el seu benestar material satisfet, necessita entitats que vulguin preocupar-se de la formació d'agrupaments dedicats als diversos treballs femenins, que puguin contribuir a una perfecta harmonia i solidaritat en un moment donat, i que siguin a l'ensens l'aplec de totes les aspiracions i de totes les deficiències per anar a un millorament total.

La dona oficinista no té més que un Sindicat Mercantil, per acudir-hi, en cas de necessitat. I no es necessita tan sols això: és indispensable, més que un enllaç material, l'enllaç moral que significa el tenir una entitat que defensi els interessos exclusius de la dona, potser més moral que materialment. I aquesta obra manca, i és de gran necessitat que existeixi.

Davant d'aquesta "Orientació Catòlica de Senyorettes Oficinistes", avui existent, nos altres propugnem la creació d'una entitat

que amb una orientació perfecta solucioni aquesta deficiència, però que fos allunyada de tot sectarisme. Les oficinistes necessiten ésser orientades, necessiten l'ajut moral d'una entitat de solvència, necessiten també la unió de totes les dones per tal de realitzar obres que avui, per manca d'aquesta cohesió no poden realitzar-se.

Com veiem, l'obra feminista de dretes és deficientíssima, i és una vergonya per a nosaltres, que ens volem dir moderns. Cal anar a una actuació femenina veritable, si volem que el nom de la dona catalana prengui aquella volada que cal. Cal que defugim tot sectarisme, i que ens dediquem a aquell apostolat social necessari per a realitzar el miracle; altrament, mai no surarem, i el nom de la dona catalana, no podrà ésser enaltit com mereix, per manca de comprensió d'aquells que, amb el seu ajut valuos, avui poden convertir en realitat allò que ahir tansols podia ésser obra del miracle.

Maria Teresa GIBERT

Segon Congrés Nacional d'Esquerra Republicana de Catalunya

Els lectors de LA CAMPANA DE GRACIA ja s'hauran assabentat, per la Premsa ciutadana, de la celebració del II Congrés Nacional d'Esquerra Republicana de Catalunya i dels trascendentals acords que hi han estat presos pensant en les imminents eleccions per al Parlament de Catalunya. Aprofitant aquesta avinentesa, ens plau de reproduir a continuació la "Declaració de principis del partit d'Esquerra Republicana de Catalunya", que cal llegir i retenir.

DECLARACIO DE PRINCIPIS DEL PARTIT D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

(Aprovada en l'Assemblea de Constitució del Partit, que tingué lloc el dia 19 de març de 1932)

El Partit declara inviolable:

El dret a la vida amb plena seguretat i dignitat.

El dret a la lliure emissió i difusió del pensament per la paraula, l'escriptura, el cinema, la radiodifusió o qualsevol altre procediment sense subjecció a la censura prèvia.

El dret a la lliure expressió de la consciència i exercici del culte.

El dret a l'ensenyament primari gratuït i obligatori.

La llibertat de treball i el dret als fruits del treball.

La llibertat de locomoció i elecció de domicili.

La inviolabilitat de domicili, de correspondència escrita, telegràfica o de qualsevol altra mena.

El dret de petició, de reunió, associació, manifestació i vaga.

El dret de tots els homes i dones majors de vint anys a la participació en el govern per sufragi directe i capacitat d'ésser elegits.

Considerem indispensable per a la sobirania de la democràcia:

El reconeixement de la voluntat popular en la forma que determinin les lleis com a única font de dret i origen exclusiu i legítim de Poder.

La divisió de Poders, en legislatiu, judicial i executiu; tots ells sobirans, independents en l'esfera de les seves atribucions i responsables sense excepció.

La República com a forma de Govern: les lleis fonamentals sotmeses al referèndum popular.

La plena autonomia dels Municipis i de les Comarques, en l'administració de llurs interessos peculiars i en la garantia de

l'ensenyament de la llibertat i de l'ordre.

Estimant d'indiscutible evidència la personalitat nacional de Catalunya per les circumstàncies històriques, econòmiques i més encara per la voluntat indestructible dels catalans, tot conservant al Poble Català l'ús de la facultat autodeterminadora, que li competeix per dret propi, considera l'Assemblea necessària per als supremes interessos de fraternitat universal, particularment per raons d'ordre històric i geogràfic, la federació de Catalunya amb els altres pobles ibèrics.

Declarà que únicament pot ésser aquesta federació amb els pobles ibèrics regits democràticament, pactant directament amb ells per mitjà dels seus legítims representants un cop assolida la llibertat de Catalunya.

Entén que, arribat aquest oas, l'Estat Català ha de tenir imprescindiblement a càrrec seu, l'estructura i règim de la vida administrativa, econòmica, política i social catalana amb les facultats que segueixen:

Manteniment i garantia de la llibertat i de l'ordre, judici i resolució dels conflictes entre Municipis i comarques, l'organització de les milícies catalanes sense ingerència del Poder federal, excepte en cas de guerra amb l'estranger; legislació social, civil i penal, exceptuant els cassos de delictes anomenats federals, l'organització dels tribunals, amb sobirania plena, exceptuant els cassos que afectin la Constitució de l'Estat Federal; execució de les sentències dictades pels Tribunals de fora de Catalunya; impost i cobrament dels tributs de tota mena; l'organització de l'ensenyament amb tots els seus graus; la participació en els Poders federals.

Serà respectada tota minoria no catalana establerta a Catalunya, la qual gaudirà de la plenitud de drets civils i culturals peculiars de l'Estat a què pertanyi.

Correspondrà al poble català fixar la divisió territorial, en l'ordre administratiu i judicial, delimitant les facultats amb criteri de màxima llibertat.

El senyor Esteve i les eleccions

—Penseu que a casa meua no es farà pressió a ningú. Tothom podrà votar pel seu partit, però serà acomiadat qui no voti per la Lliga.

Superconfussionisme

Fa pocs dies, un periòdic de la nit—"El Noticiero Universal"—publicava en un "eco de la opinió" un article, que titulava "El confussionisme". En ell censurava, naturalment, l'actuació de l'Esquerra Republicana de Catalunya, i del seu President, Francesc Macià, per quan fa política i fa de President de l'Esquerra, i ells creuen que no n'hauria de fer. Per a reforçar la seva tesi, deien que això és una "actitud perillosa, tenint en cuenta que ha de exercir de poder moderador".

Escriure i dir coses sense to ni so i practicar el confussionisme, és cosa corrent; però fer-ho tot criticant el confussionisme i dient que els altres el practiquen, i argumentar sense raó i semblant més confussions, és caure en un vici que no dubtem de nomenar superconfussionisme, i que és fer com fan aquells parents enredaires que hi ha a moltes famílies, que volent arranjjar-ho tot, cada vegada ho enreden més.

Passem, només per sobre, allò del "poder moderador", terme passat de moda i de sabor monàrquic, perquè sabem que de poder només n'hi ha un, ja que el poder és la sobirania, i d'aquesta n'hi ha una de soia: la del poble, i la sobirania no admet discussions. Si n'hi hagués dues, l'una essent inferior a l'altra, deixaria d'ésser sobirana; i si pretenguessin ésser iguals, o bé obrarien en igual sentit i es confondrien, o en sentit oposat, i l'una venceria a l'altra, que deixaria d'ésser-ho. Per consegüent, allò de poder legislatiu, executiu i judicial, no són més que funcions d'una única sobirania, i quant a això que en deien poder moderador, no és més que la funció "representativo-unitària" que exerceix el President.

Però, a part d'això, que en definitiva és un canvi de paraules (encara que d'importància, perquè deriva d'un canvi de conceptes que imposen les doctrines modernes, generadores dels sistemes constitucionals), el que hi ha és que es pretèn que les funcions presidencials són incompatibles amb la pràctica de la política activa i amb la propaganda d'idees i programes; i això no és així, ni de bon tros.

Hi ha qui opina, perquè en el nostre cas concret li convindria més que fos així, que el President ha d'ésser una figura grisa, sense opinió pròpia i deixant sempre fer als altres i reservant-se només que per actes solemniais, viatjar, rebre estrangers, fer discursos protocolaris i rebre aplaudiments i rams de flors. Ja que com que, ja ho hem dit, els plauria més que això fos així, invoquen l'exemple dels presidents de República de França i d'Espanya mateix, els que efectivament ho han de fer d'aquella manera, perquè segons l'estructura del seu Estat, són únicament aquella figura record del poder moderador, que exercita exclusivament la funció representativo-unitària; i hi ha un altre president, el del govern o consell de gabinet, que ho és del organisme que exercita la funció executiva, i és el que fa la política. Això passa a les Repúbliques parlamentàries.

Però passa completament al revés en les Repúbliques dites presidencials, l'exemple de

les quals és la dels Estats Units. En ella el President és un polític que té el seu programa i l'executa, i és president a la vegada del govern, i governa, i fa política, perquè al mateix temps de la funció representativo-unitària o moderadora, exercita les funcions executives, sense la irresponsabilitat dels Caps d'Estat de les Repúbliques parlamentàries i de les monarquies, sinó amb plena responsabilitat dels seus actes.

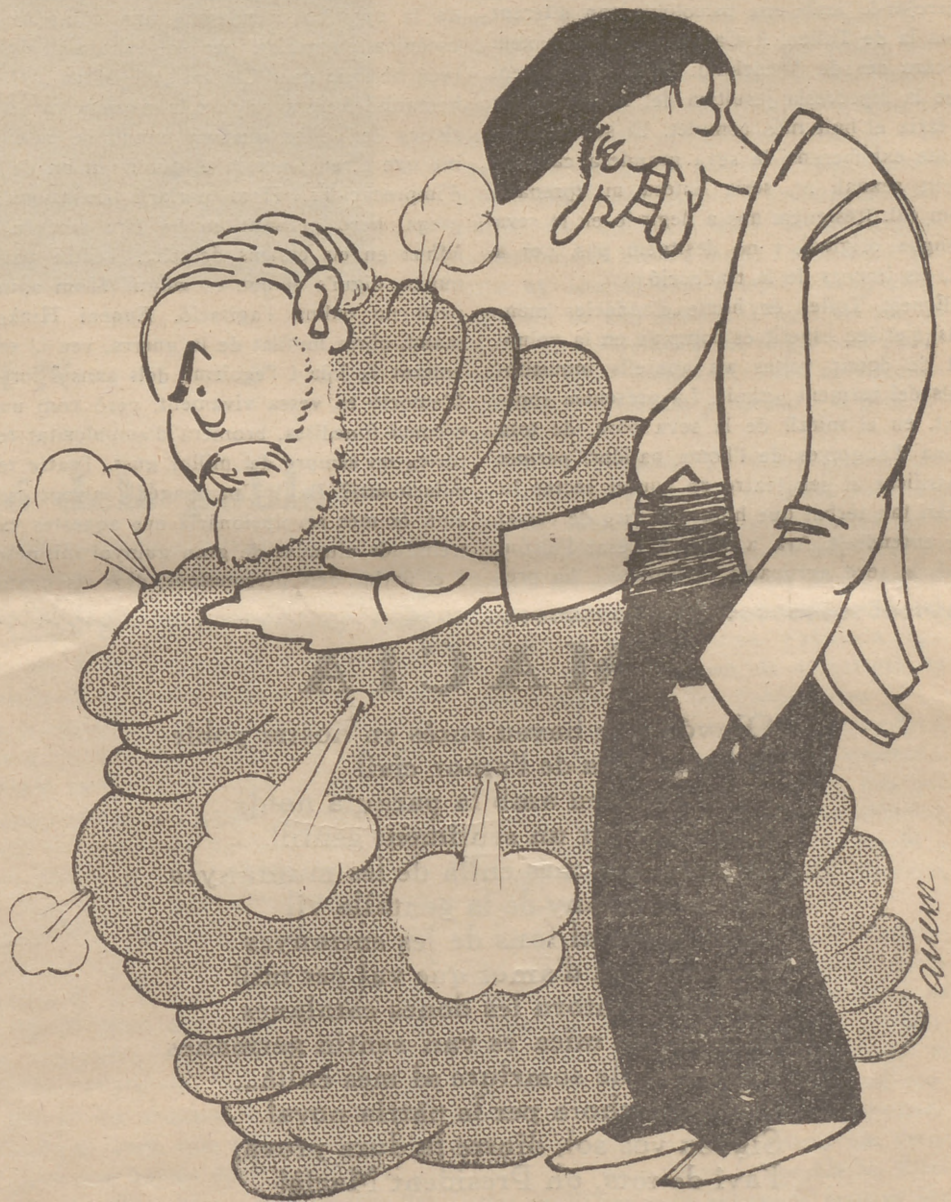
Es clar que es pot dir que a Nordamèrica el President és elegit directament pel poble, i en canvi el de Catalunya ho ha d'ésser pel Parlament com a França i a Espanya; però això és accidental i purament de forma o procediment; en canvi l'Estatut diu textual-

ment (art. 14, paràgraf 7, títol tercer): "El President i els consellers de la Generalitat exerciran les funcions executives..., etc., etcètera."

De manera que mentre no es demostrï el contrari, o mentre no delegui, renunciant-hi les seves funcions i prerrogatives, el President de la Generalitat, cap responsable del Govern o organisme executiu del nostre Estat autònom, pot i deu fer política activa, tenir un programa i propugnar la seva implantació. I si hi ha algun sector que això el molesta, que s'aganti, que quan ells es dedicaven a bombejar el general Primo de Rivera, ens aguantàvem nosaltres, i ara els toca a ells.

Santiago VIVANCOS

Agraïrem a tots els centres i entitats d'Esquerra que vulguin difondre la lectura i venda de LA CAMPANA DE GRACIA. Ultra la màxima irradiació dels nostres ideals, si cada u d'ells assegura l'adquisició fixa d'un nombre d'exemplars per setmana, el nostre tiratge podrà augmentar paulatinament.

—Ja ho veieu: tant d'escàndol com feia, i ara està desinflat.

Intel·lectualisme

No hi ha res tan intolerable, en literatura, com l'esperit de tribu. Sentir parlar de "Teatre proletari" ens fa el mateix efecte absurd que sentir parlar de "Teatre burgès". No. Avui, com sempre, només hi ha una mena d'art escènic digne de l'atenció de les multituds, que equival a dir de tota mena d'homes: el teatre intelligent. El món travessa una època ridícula. Quan, segles a venir, els historiadors del nostre intel·lectualisme topin amb aquesta farsa de l'art de classes, somriuran admirats com si haguessin topat amb algun monstre antidiluvià. No hi ha més que una mena d'art. I qui no ho cregui així, perd el temps com un pobre snob. Sovint, avui, a casa nostra mateix, se'ns parla d'art proletari i se'ns serveixen obres d'un paroxisme trepidant, d'un pseudo-russisme d'encàrrec, que seran tan modernes com hom vulgui, però que no ens interessin absolutament gens.

Darrerament, molts lectors han fet coneixença amb el nom d'Ernest Toller, literat alemany, a causa de la seva representació, a Madrid, de l'obra "Hinkemann". Ernest Toller és un producte net (seria millor dir brut) de la postguerra. Quan els crítics parlen d'ell recorden Wedekind. Crec que hi ha confusionisme, i que cal donar a aquest gran sensual tot el formidable valor que té, sense barrejar-lo amb una psicologia tan diferent com la de Toller. A Catalunya no coneixem encara res de Wedekind. Molt ens temem que la hipocresia jesuítica del nostre públic li faria el buit més complet. El seu sensualisme exuberant, la seva grandesa caòticament sexual, no seria entesa ni apreuada com cal. Resignem-nos a llegir-lo en la seva llengua original, i no desitgem pas, per a ell, els honors de la traducció.

Ernest Toller és home d'audàcies mentals, i el seu esperit es complau en la voluptat de donar voltes als aparells inquisitorials del turment anímic. La presència constant, en el mirall de la seva obra, de tota mena d'angoixes de l'home patidor, permet classificar el seu teatre en aquest sector literari tan tèrbol que hom qualifica de social per entendre's. Ara, a Madrid, Cèsar Falcón, amb la seva agrupació "Nosotros", ha pre-

sentat "Hinkemann" sota la classificació de "Teatre proletari". Acceptem-ho i passem. "Hinkemann" és una obra d'aspror trepidant, però continguda. Teatre de nuesa fisiològica més que no pas psicològica. Com una trena de febres retingudes, les escenes de l'obra enfonsen en la carn més que no pas en la ment de l'espectador tota una rosca de flames d'angoixa. L'idealisme exaltat, sovint sobreexcitat, d'Ernest Toller, cau a cada pas que dona en els dominis del lirisme més candent i torturat. És un teatre humanitari més que no pas humà. Evidentment, no és possible parlar d'una puresa intel·lectual estricta en aquesta mena d'obres. I el tot té tants precedents que ens han decebut! Ernest Toller és un dissecador de problemes socials. De la simple pietat a la complicació comunista, el dramaturg polsa àvidament totes les cordes d'una teatral lira d'aram. És un teatre de l'hora que passa i, per tant, ell també passarà. A fi de comptes: una variant actual del vell teatre de tesi.

"Hinkemann" ens sembla, en principi, una obra dolenta. Feble de concepció i de realització, és forta per l'envergadura robustament germànica (oh nacionalisme!) de l'argument agosarat. Recordem, com una preparació, aquella "Metamorfosi" agitada per huracans de passió, i "Masses humanes", sotraquejada per totes les fúries del desordre revolucionari, i "Trencamàquines", a través de la qual hom endavina una complicació escènica suggerida per la lectura d'algun recó històric del "Capital", de Marx. "Hinkemann" aplega en feix la manera característica de Toller, dins un tumult de patetisme que atreu i aixeca el públic en un deliri d'imprecacions. Hom parlaria de tragèdia grega, però pensant en un circ modern, i àdhuc en els clowns del circ. Teatre anarquista, digui's el que es vulgui. Hom agita, però no calma l'agitació. Eugeni Hinkemann, obrer mutilat de la guerra, veu al seu voltant la joia i l'egoisme dels sans i forts. L'emoció es vessa vivament, però com una escuma fonedissa, bromera d'ampulositat retòrica no sempre del millor gust. Teatre revolucionari? Bah! Una tragèdia antiga, sovint, és més revolucionària que aquestes extremitats ultrades de gran guinyol mitinesc. I el parlar dels personatges, dins els quatre

murs de la taverna acollidora, té molt de discurs popularista. No crec que sigui aquest el "Teatre proletari" que apassioni els obrers. L'obrer, com el burgès, és abans que tot un ésser humà. I, per tant, cercarà i trobarà l'emoció on es presenti al seu abast. Al fons de tota especulació intel·lectual, i el teatre, digui's el que es vulgui, ho és, hom ha de descobrir sempre les premisses que menin l'espectador a la recerca de la seva pròpia veritat. Per aquest costat, Ernest Toller, líric en principi, falla sempre. Si aquestes obres s'escrivissin en català, i no ens manquen pas, en la nostra escena, peces d'èxit que se'ls puguin comparar, serien acceptades, possiblement, com una derivació del melodrama, i, per tant, destinades a un sector de públic especial.

No acceptem, en absolut, la literatura de classe. Les noves organitzacions proletàries, que fallen per molts costats, fallen principalment per entestar-se a "sovietitzar" una cosa tan lliure, independent i eterna com el pur intel·lectualisme. Cada home, sigui del sector social que sigui, posseeix el propi cor humà. I no tolerarà mai que el seu lliure albir sigui classificat matusserament en fitxes absurdes, per molt "humanitàries" que siguin.

La figura del protagonista, no obstant, cal confessar que té una magnitud de jerarquia esquilina. Alguna de les seves peroracions inflamades, de Job impotent per mutilació sexual, s'eleven, dintre la carrinçoneria banal de les invectives apocalíptiques, tan d'expressionisme redemptorista germànic, a un grau de calidesa que fa posar pell de gallina. Ernest Toller, segur dels seus efectes, barreja la lírica sentimental amb el gran guinyol. I potser, després de tot, prescindint de la realització dramàtica, potser la part més salvable d'aquest "Hinkemann", gegant de cada dia, és el valor de pamflet sagnant contra la guerra, llençat a la cara dels homes oblidadissos per un ex-home que l'ha patida en la carn i la sang, i que es rabeja en la cruel voluptat d'obrir-se les pròpies llagues per tal que els altres homes aprenguin de revoltar-se i protestar...

A. ESCLASANS

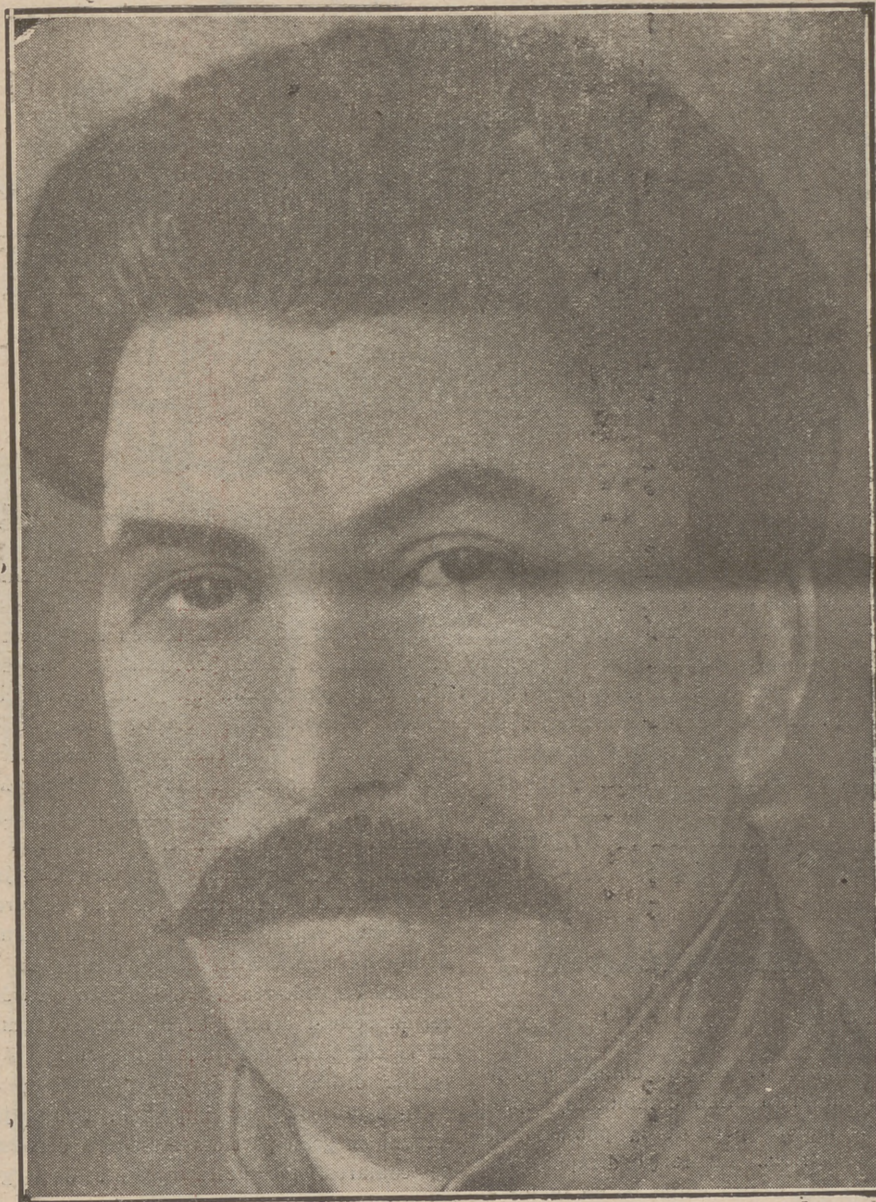
MACIÀ

Oh vós, que haveu encès en nostre poble
la brasa viva de l'amor civil
i que sembreu amb la paraula noble
dins cada cor un sentiment gentil!
Oh vós, que més enllà de les muntanyes
desfeu l'engany de la gentalla vil
i que poseu al fons de les entranyes
una espurna d'amor que val per mill!
Al vostre entorn les dones catalanes
de mica en mica es van sentin germanes
i aprenen de somriure al més enllà...
Vetlleu tothora per la pàtria noval
Sigueu vós sol, dintre la dura prova,
l'avi de tots, oh President Macià!

ROSA-MARIA TORNER

U. R. S. S.
STALIN

Vers l'emancipació dels pobles

LES COOPERATIVES ELECTRIQUES

III

Tanmateix és encoratjador pel qui intervé de prop en la gestació d'una Cooperativa Elèctrica, que no hi hagi ningú, absolutament ningú que refusi d'escoltar-vos quan l'hi parleu d'aquesta qüestió.

Totes les Cooperatives han establert, encertadament, uns preus per Kvat. raonables. A Valls, el preu del Kvat. de llum és de 0,45 pessetes, i a 0,25 el Kvat. de força; el projecte de Vilanova és fet per aquests mateixos preus; a Sant Sadurní, és a 0,50 el Kvat. de llum i a 0,25 el de força; a Sant Jaume dels Domenys, és d'una quota fixa al mes, i consum ilimitat (poc divers de l'un consumidor a l'altre, i també per altres motius que no cal exposar), i a Canyelles les despeses repartides entre els consumidors, ja que la central és relativament de poca importància. Aquests preus, comparats amb els de qualsevol empresa, posem per cas "Riegos y Fuerzas del Ebro", resulten enor-

mement avantatjosos; i si no comparem dades. "Riegos" imposa un cànon de 3 pessetes si no s'arriba a un consum determinat (elevat, perquè correntment no pugui arribar-s'hi), els drets d'inscripció i comprovació d'instal·lació no deixen d'ésser respectables, amb la condició que aquesta comprovació es fa o no es fa, a voluntat dels empleats, però que, tant si es fa com si no es fa, s'ha de pagar—tenim coneixement que en l'actualitat es fa, més que per altra cosa, per la pugna que hi ha entre "Riegos" i determinada casa constructora de material elèctric. —Ultra tot lo esmentat hi ha el lloguer del contador, de 1 pesseta si és de llum, i 2 o més si és de força, això tributat mesalment. «No has comptat mai, lector amic, ço que això representa? Doncs bé, en poques paraules ho comprendràs fàcilment. Podria ésser que el teu abonament a "Riegos" no baixés de 40 anys, cosa molt probable, que representa que hauràs donat a "Riegos" la quantitat de 480 pessetes solament per lloguer de comptador, és a dir, hauràs com-

prat, sense que puguis dir-te'n propietari, 12 comptadors, al preu que actualment, poc més o menys, els trobes al mercat (sobre les 40 pessetes). Dit en termes generals, en la teva factura hi constarà mesalment un 30 per 100 d'interès.

Ara bé, després de tot això encara queda un altre pagament a efectuar. Es en el cas de necessitar el fluid un xic desapartat del centre on hi ha les línies generals. Les centes pessetes hi cauen que és un gust; generalment als volts de la vila o poble, content que no arribin a comptar-te les pessetes per algun miler. En fi, retraient coses d'aquestes faríem inacabable aquest article. Tingues present, lector volgut, que després d'aquestes consideracions en queda una altra i una altra i encara una altra, i que totes elles no tenen cap més finalitat que treure les pessetes del que cau a les seves mans.

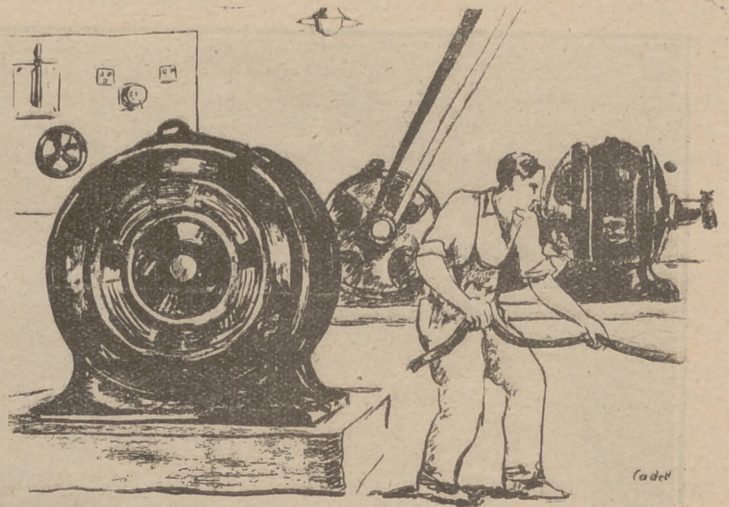
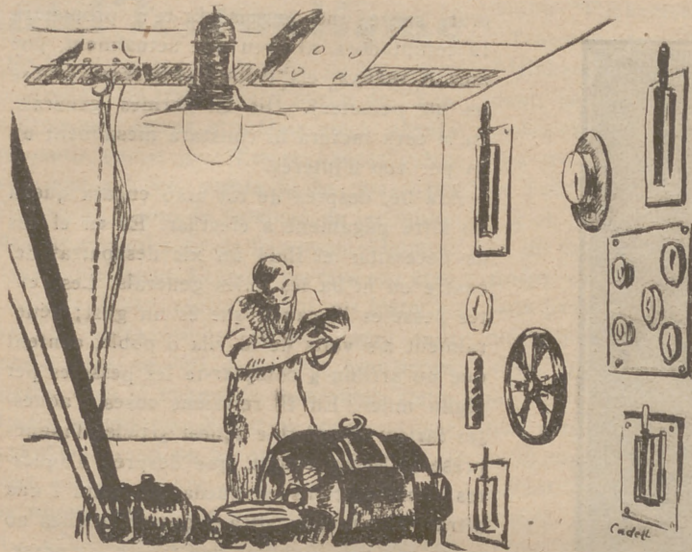
Vistes les aprofitades maneres de treure els diners, com sigui, encara queda un altre punt digne d'atenció. El preu de cost del Kvat. en aquestes empreses és constant. Perquè els grans industrials han de pagar-lo a un preu baix a més no poder, puix que el seu preu rarament excedeix dels 6 cèntims, variant en sentit progressiu a mesura que la indústria varia en sentit regressiu, fins arribar als particulars, que el paguem a 0,75 pessetes? Diem que sempre plou sobre mullat, i efectivament el petit industrial que tot ja li surt més car de mà d'obra, es troba que una petita avantatja que podria disrutar encara l'hi han d'absorbir, iniquament, els altres; les grans empreses, però, això ho fan perquè saben que el petit industrial i un particular no poden plantar-li cara, mentre que al gran industrial poc li costaria de montar-se una central, i això no deixaria de constituir una merma moral i material, i per tant, cal anar-hi amb compte i complaure'! amb tot ço que demani. D'aquí ve que no hi ha cap Cooperativa que tingui com a abonats cap gran industrial; totes es circumscriuen a l'enllumenat particular i al petit industrial.

Després d'exposar els inconvenients que representa servir-se de les grans empreses (no cal comptar amb cap avantatge, puix que aquestes només les donen quan han de lluitar, per ensorrar-la, contra una d'aquestes Cooperatives, perquè després... després encara no s'ha donat el cas d'abatren cap), es fa necessari exposar els avantatges en termes generals de les Cooperatives.

Totes han eliminat el cànon, la inscripció queda reduïda a la més mínima expressió, per la intervenció que hi té l'Estat, més que per res; el lloguer de comptador és eliminat, perquè cada abonat el té de propietat, és a dir, que a totes elles únicament els interessa el consum registrat.

La Comissió organitzadora de la Cooperativa Elèctrica de Vilanova va repartir temps entera una fulla, en la qual hi exposava els avantatges d'aquella Cooperativa. Parlant-ne a grans trets direm que representa un 30 per 100 d'economia, tant pels que consumeixen llum sola com pels que consumeixen llum i força, i cal considerar que l'economia que representarà la Cooperativa Elèctrica de Vilanova és gairebé la mateixa per a totes les poblacions on existeixen o poden

existir aquestes Cooperatives que, establertes en poblacions d'una mica d'importància poden comptar com a temps d'amortització del capital esmerçat, 10 anys que, fet això, quina economia no representarà? Doncs ni més ni menys que del 75 al 85 per 100. Les altres Cooperatives establertes en poblacions de poca importància, l'amortització del capital depèn, més que de res, de la voluntat posada pels seus socis.

Després d'això i per acabar, cal que tots els pobles de Catalunya imitin a aquests que ja tenen la central pròpia, esquivant tota classe de tutelatges desinteressats (1); que el gest d'aquells els serveixi d'espill, ja que així contribuïrem a fer de Catalunya un poble gran, tal com els catalans de cor volem veure-la, tractant de tu a les altres nacions del món, les seves germanes.

Pere ARTIGAS XAMBÓ

La nova estructuració municipal de Catalunya

UNES MANIFESTACIONS DE L'ALCALDE DOCTOR JAUME AIGUADER I MIRO

Un dels aspectes més importants de la tasca que haurà d'emprendre el primer Parlament català, un cop reunit, és el de la nova estructuració de la vida municipal de Catalunya. Unànimement s'ha convingut que de l'encert que tinguin en aquest afer els diputats a la Generalitat depèn una bona part l'eficàcia de l'Estatut. D'ací el gran interès que desvetllà, a l'endemà mateix de la seva aprovació, tot quant fa referència a aquest punt de les disposicions estatutàries.

Atent a aquesta preferència, àdhuc avantçant-nos potser prematurament, perquè es fa difícil projectar fins que no estigui determinada la divisió comarcal de Catalunya, hem interrogat la nostra primera autoritat municipal, el senyor alcalde, doctor Jaume Aiguader, respecte de quines característiques generals haurà de tenir la nova estructuració municipal del nostre país en el futur immediat.

—Hem d'esperar forçosament els acords del Parlament català—ha començat dient-nos el doctor Aiguader, confirmant els nostres temors—que fixin la divisió comarcal, per a poder dir quina ha d'ésser l'estructura municipal de Catalunya. Hi ha, però, uns factors que des d'ara ja determinen algunes de les característiques que ha de tenir. Un d'ells és la importància que té Barcelona per damunt tots els altres Ajuntaments. Si bé és veritat que tots els Ajuntaments for-

men Catalunya, no es pot oblidar que la nostra ciutat, d'un milió d'habitants, representa una tercera part de la població de Catalunya estricta. La força d'expansió i d'atracció de la nostra ciutat és un factor a tenir en compte, ja sigui per a mantenir-lo en tot allò que sigui un benefici, ja sigui per aminorar-lo en tot allò que sigui una centralització contraproduent.

Catalunya la va formant Barcelona en primer terme—ha prosseguit el nostre interlocutor—. Un exemple del que us dic el tenim en la producció agrícola, la qual ha estat estimulada d'una manera excepcional per Barcelona.

Aquesta acceleració progressiva ha estat tan forta, que l'ha posat en disposició de poder convertir-se en un element d'exportació importantíssim.

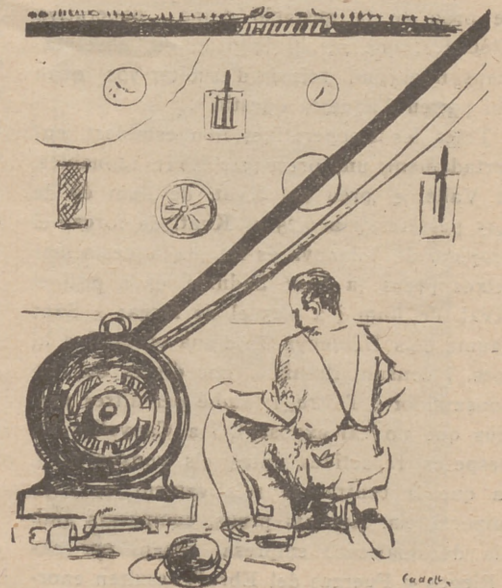
Barcelona, però—s'ha apressurat a afegir el senyor alcalde—, no té ni la més remota apetència, ni ha de sentir-la mai per interès de Catalunya, d'actuar com a poder centralitzador. L'actuació encertada de la Generalitat estarà en relació directa amb l'obra d'impulsió cultural i econòmica de les comarques totes. A això Barcelona no s'hi pot ni s'hi ha d'oposar. La capital de cada comarca ha de posseir el màxim de ressorts vitals, el màxim d'atributs culturals que sigui possible. Aquest és un dels aspectes més importants de la nova estructuració municipal a emprendre.

Parlem molt de cultura. Això ja està bé, però no hem d'oblidar que el que interessa a un poble és sempre una densitat de civilització cada vegada major. Recordar que ci-

vilització és el gaudi de tots els beneficis de l'esforç humà. Catalunya, doncs, si vol complir amb la seva missió en el concert de les nacions, ha de procurar que els seus ciutadans posseïxin, ultra l'educació científica i artística que pertoca posseir a tot home modern, un exacte coneixement de llurs deures i drets en la vida social. Més que saber geografia, conèixer llurs obligacions cíviques tant com el propi ofici. I això Catalunya ho aconseguirà establint, junt a les escoles industrials, centres culturals, acadèmies especialitzades en aquests ensenyaments humanístics a cadascuna de les capitals de comarca. Així, a més a més d'ésser la cèl·lula central de la vida econòmica de la comarca, seran uns focus culturals de primer ordre.

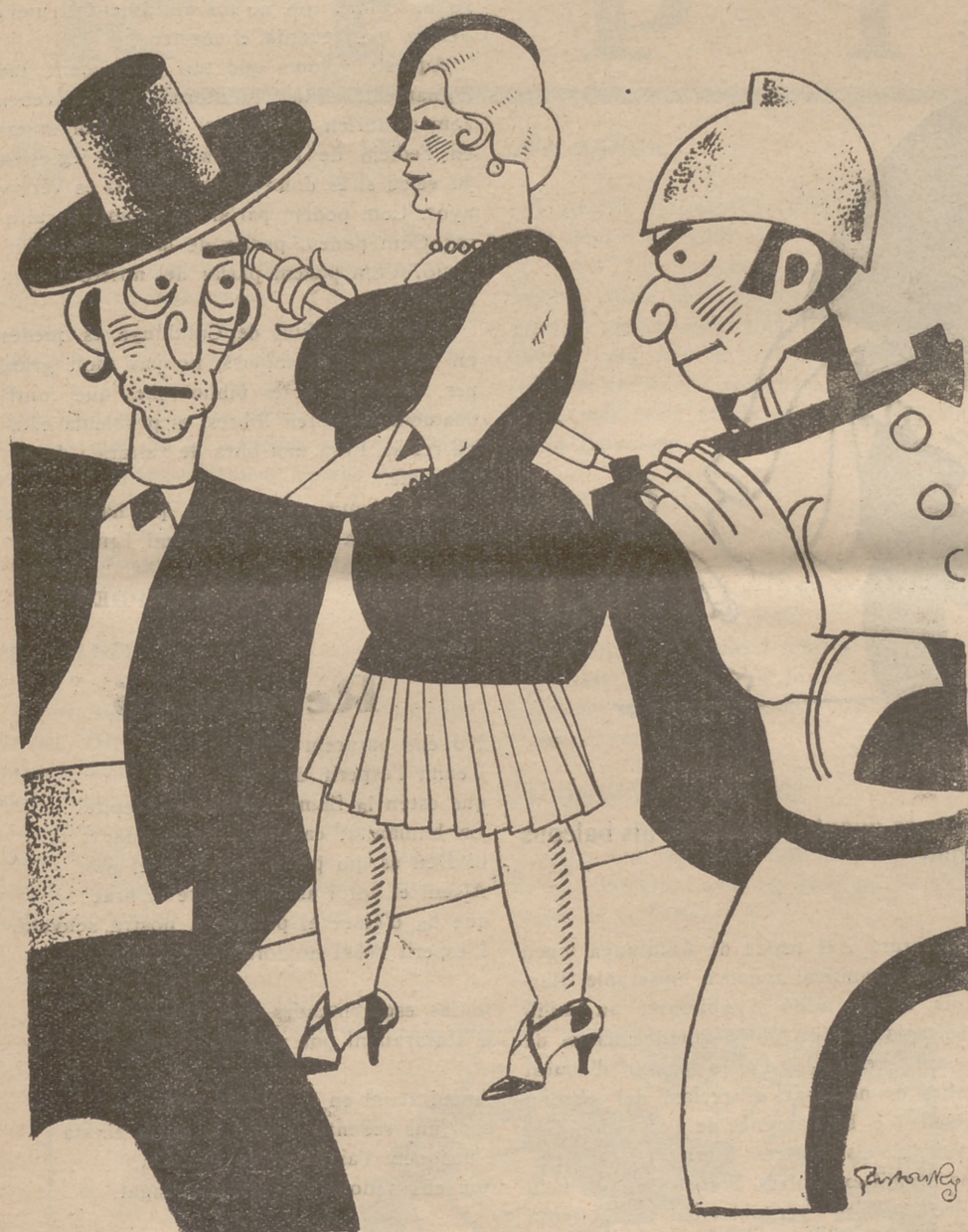
Aquesta tasca tan important tocarà justament en gran part als Municipis dels caps de comarca. D'aquesta manera—ha seguit dient el doctor Aiguader—ensems que esperonarem el millorament cultural del nostre poble, evitarem l'emigració vers la nostra ciutat d'aquella gent del camp que ve a la recerca d'elements d'instrucció. Això vol dir que el Govern de la Generalitat s'ha de preocupar d'una manera preferent de la millora dels mitjans de comunicació que, de les poblacions de cada comarca, afluïxen a llurs respectives capitals.

Un altre aspecte a tenir en compte en la

Cadet

—I a qui votaran les *Hijas de Maria*?
—Pregunta-ho als *Padres de Jesús*...

reforma que s'imposa de la vida municipal és el de les funcions que, pertocant a l'Estat, són exercides actualment pel nostre Municipi. Perquè l'administració local rendeixi l'eficàcia convenient a la vida moderna, aquestes funcions hauran d'ésser traslladades a la Generalitat, o bé hauran d'ésser donades unes majors garanties al nostre Ajuntament.

En altres qüestions, en canvi, l'actuació de l'Ajuntament haurà de mantenir-se i posar-se d'acord amb la de la Generalitat, tals com per exemple, la Cultura i la Sanitat. És indubtable que l'actuació anti-tuberculosa perquè doni el màxim rendiment, ha d'ésser una obra conjunta entre l'Estat i el Municipi. Igual hem de dir, cosa que ja es fa, pel que es refereix a l'ensenyament primari i, també, en molts aspectes dels graus superiors. D'ací que la mateixa unitat d'actuació que s'imposa entre tots els Municipis, és imprescindible entre aquests i el Govern de la Generalitat, mitjà per a fer triomfar amb tota la seva integritat el règim autònom que anem a iniciar.

TEATRE

TEMPORADA DE TEATRE CATALA
DE 1932-1933

EL QUE DIUEN ELS EMPRESARIS
DEL ROMEA

Els germans Fernández Burgues i En Pius Daví són, com l'any passat, els empresaris de la pròxima temporada teatral de Romea. Els hem visitat per tal de conèixer llurs projectes, i ens han manifestat el següent:

La Companyia Vila-Daví quedarà formada així:

Actrius: Maria Vila, Maria Morera, Angels Guàrd, Emma Alonso, Pepeta Ribes, Maria Teresa Gai, Dolores Bofill, Concepció Arquimbau (Manquen encara alguns noms que depenen del resultat de gestions en curs).

Actors: Pius Daví, Antoni Gimbernat, Pere Ventaiols, Manuel Amorós, Manuel Giménez-Sales, Joaquín Vinyes, Antoni Strens, Ramon Banyeres, Lluís Carratalà, Cebrià

Arboix (Manquen també alguns noms).

La temporada començarà el 7 d'octubre (divendres) amb l'estrena d'una obra en vers, en tres actes, original de Josep Maria de Sagarra, que té per títol "Desitjada".

L'empresa del Romea es proposa desenvolupar aquesta temporada a base d'obres originals dels millors autors del país. Si s'estrena alguna obra estrangera serà una obra de gran qualitat. No hi hauran més estrenes de melodrames nordamericans, que constitueixen una nota típica de les temporades anteriors de Romea.

La companyia Vila-Daví compta, ultra la comèdia d'En Sagarra que inaugurarà la temporada, amb les obres següents: "Adriana", drama en tres actes, de Bartomeu Soler; "Les quaranta civelles de brillants", comèdia en tres actes de Francesc Preses; "Capitello", tragèdia en tres actes, i en vers, d'Agustí Esclasans; "Judes", en tres actes i diversos quadros, de Nicolau M. Rubí, Tudurí, obra d'una gran modernitat, amb la qual el distingit arquitecte i escriptor debutà en el teatre; "Amor", comèdia en tres actes, de Josep Maria Planes; comedies en tres actes, encara sense títol, de Carles Soldevila, Pous i Pagès i Millàs Raurell.

Els tradicionals espectacles per a infants començaran amb l'obra de Jordi Canigó i música del mestre Martínez Valls, "La volta al món en patinet".

Com a traduccions és possible que veïni a Romea la famosa obra alemanya "Senyorettes d'uniforme" i la comèdia de Francis de Croisset "Il etait une fois..."

Sobre la subvenció de la Generalitat, de la qual han parlat els diaris, a Romea ens diuen que no en tenen cap notícia.

Els desitgem un èxit artístic i econòmic, en bé del Teatre de Catalunya.

LES OBRES D'IGNASI IGLESIES

He tingut a les mans, aquests dies, a casa d'un amic, les obres d'Angel Guimerà. A casa d'un amic, perquè jo no tinc les obres d'Angel Guimerà. No les vull tenir. Per una raó: perquè estan editades d'una manera innoble, perquè existeix una única edició que és indigna d'estar en una biblioteca; una

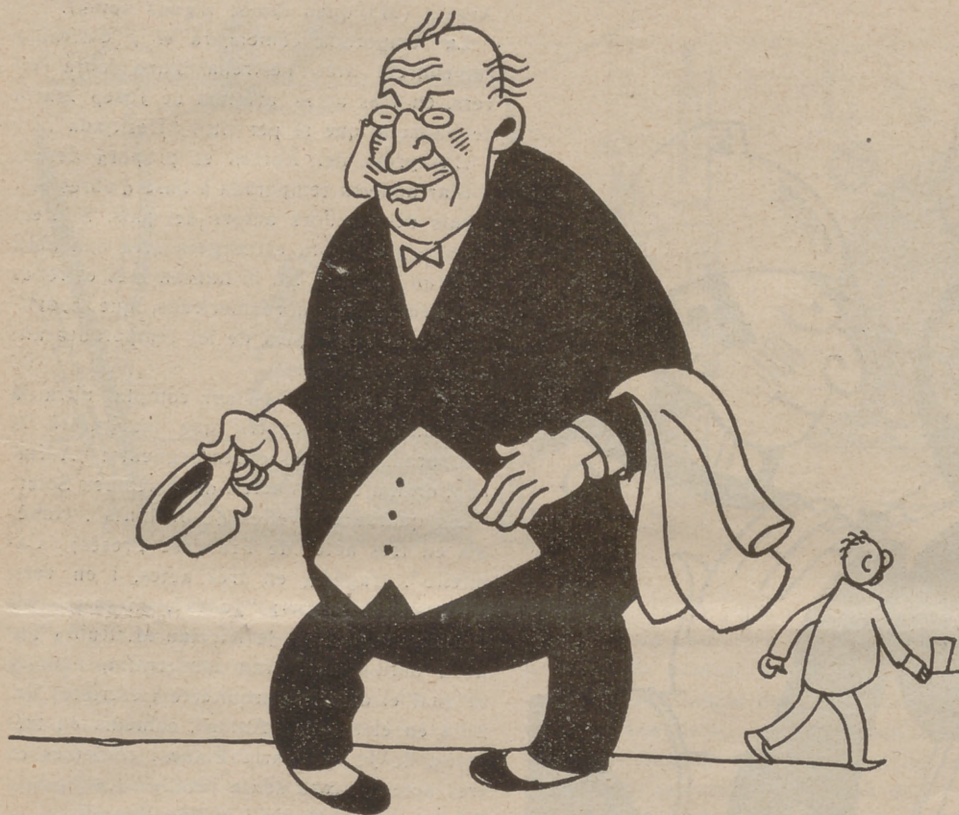
Parc
de
Montjuic

TEMPORADA DE TARDOR

Tots els diumenges,
a la tarda

SARDANES

Lerroux a Barcelona

—Tanmateix, unes quantes banderes als balcons m'haurien agradat!

edició barroera, en mal paper; una edició d'apuntador. L'obra d'Angel Guimerà, tan admirable, mereixia un xic més de respecte. Estic segur que, com jo, són molts els que es priven de tenir les obres d'Angel Guimerà per ésser editades en una forma impròpia. No cal ésser bibliòfil per a voler en els llibres una presentació digna i acurada.

Les obres de Verdaguer—"Catalònia"—, les de Maragall—Llibreria Sala Parés—, les de Narcís Oller—Gustau Gili—, les d'Ignasi Iglésies—"Mentora"—, estan editades en forma pulcra i poden figurar dignament en qualsevol biblioteca. Les edicions infames, abominables, d'Angel Guimerà, no. Per respecte i admiració a Angel Guimerà, caldria una edició més addient a la nostra època i a l'europèisme del nostre poble.

Tinc ara a les mans el darrer volum publicat de les Obres Completes d'Ignasi Iglésies. Aquest volum, que és l'octau de la col·lecció, va prologat per Pere Coromines, i l'integren "Els vells" i "Fructidor". En altres volums, prologats per Emili Guanyavens, Ambrosi Carrión, Pous i Pagès, Ventura Gassol, van "Les garces", "La mare eterna", "Girasol", "Els primers freds". Cada volum, editat d'una manera decorosa, elegant, compté, a més del pròleg, dues obres d'Ignasi Iglésies. Cada volum es ven a cinc pessetes. No és un preu molt alt. El futbol i la boxa són molt més cars. Si cada aficionat al futbol i a la boxa—al futbol i a la boxa com espectacle—, comprés un llibre al mes, un sol llibre al mes, hi guanyarien la cultura i la civilització de Catalunya. Perquè si bé és cert que a Catalunya hi ha molt patriotisme i lluïm sempre que podem les quatre barres, i sempre que podem cantem "Els segadors", i ens sentim molt orgullosos de Montserrat i Sant Jordi, també és cert que

la literatura i el teatre de Catalunya viuen una vida raquítica, anèmica, miserable. Barcelona té un milió d'habitants: un milió d'habitants que no pot ésgotar edicions de dos mil exemplars. Per a passar d'aquest nombre és necessari el reclam del "Premi Creixells" o bé l'aureola de l'escàndol. Generalment, els nostres escriptors fan edicions de mil exemplars. I no els és pas fàcil vendre'ls. Cosa veritablement vergonyosa per a la nostra cultura i per a la nostra civilització. Diuen que el llibre és car. Això no passa d'ésser una excusa. Els que no troben cares les localitats de futbol o de boxa, no tenen dret a trobar cars els llibres. A Berlín, a Londres, a París, a Milà, són molt més cars que aquí. I a Berlín, a Londres—on, en 1928, el nombre de parats per atur forçós ascendia a 1.780.000—, a París, a Milà, es llegeix molt més que ací.

Jo tinc aquest volum d'Ignasi Iglésies a les mans; volum en el qual s'apleguen dues obres del nostre gran poeta del poble; del nostre estimat poeta del poble; volum ben presentat, pulcre, elegant, no gens car.

I recordo que d'ací pocs dies es compliran anys de la seva mort. I recordo el dol de tot un poble en l'acte del seu enterrament. Les vies de la ciutat eren aquell dia vies de dolor i d'amargor. La casa del poeta, la llar apagada, era plena de flors. Al pas nostre conduint el cadàver, les mares ploraven com si totes haguessin perdut el seu fill. Serà possible que d'aquell dolor tan sols n'hagi quedat l'oblit? Serà possible que el nostre poble oblidí amb tanta facilitat?

Jo no vull pas que la mort del qui em fou amic i mestre estimadíssim sigui motiu etern de dolor. Però voldria que el record esdevingués amor i respecte envers la seva obra. Voldria que del fervor del poble en la

mort d'Ignasi Iglésies en quedés un xic de caliu. Voldria que no fos únicament la meua veu la que recorda el mestre.

Aquests volums que tan pulcrament, tan dignament, edita "Mentora", no es venen com s'haurien de vendre. Es perden diners en l'edició de les obres d'Ignasi Iglésies. Ja veieu si és dolorós; ja veieu si és vergonyós. Com podem parlar de la nostra cultura? Com podem parlar de la nostra civilització? Com podem parlar del nostre patriotisme?

Si la Generalitat de Catalunya es quedés un nombre d'exemplars, no pas molt gran, per a repartir a les biblioteques que continuament sol·liciten llibres, el problema estaria resolt. Fóra una obra de cultura i de patriotisme.

Amic Ventura Gassol: tu que has creat o has ajudat a crear un "Premi Ignasi Iglésies", tens la paraula.

Lluís CAPDEVILA

Revolució

No ens pararem enlloc!

Tenim l'esperit del foc

que estén la flama i avança i crepita.

La humanitat camina i no té fita;

ni Déu és qui per a marcar-li el pas.

Alcem el cor i alcem enlaire el braç

que ha d'ésser el pal de la nostra senyera.

L'esperit rebel no torna mai enrera,

ni les esgarrinxades dels esbarseràs

li aturaran ni poc ni gens el pas.

Anem avant en la infinita ruta

com uns sedents. Tenim la gorja eixuta

i busquem l'aigua de la llibertat,

que ens sadolli l'esperit assedagat.

Hem esquinat les folles vestidures

d'esclaus sopeditats a les tortures

dels vils perseguidors del pensament.

No ens espanta la mort ni el sofriment

davant l'albada nova dels nous dies.

Arriba el vent en amples simfonies

i escampa l'himne triomfal dels rebels.

Les notes del nou cant són els estels

i ens fa de faristol la blava volta;

té el compàs solemniat de la revolta

i el ritme basardós de tempestat.

L'ha de cantar tota la humanitat

vexada per la infàmia dels potents.

Engegueu per l'amplària tots els vents

que bandegin l'esperit vell de les coses

i trenquin totes les noses,

per santes i sagrades que hagin dit que són.

No hi ha res tan sagrat com redimir el món

de les urpes dels monstres que l'escanyen

i dels vils que l'enganyen

amb redempcions que mai no han de vení.

La humanitat ha obirat el camí

que duu a les cimes altes del nou dia.

Seguim la ruta de la rebel·lia

trencant els motllos vells.

En l'infinit floreixen els clavells

i les roses puríssimes de joia.

La humanitat collirà la gran toia

de la pau i la santa germanò

pel camí roig de la rebel·lió.

Salvador PERARNAU

R E P I C S

LES ARRIBADES D'AHIR I LES D'AVUI

Ha vingut a Barcelona l'ex-emperador del Paral·lel. Hi ha vingut d'una manera subrepícia, gairebé clandestina.

Quan avisà que venia, ja era ací. Ha tingut por que l'arribada fos massa "afectuosa".

Si Lerroux fos tan aficionat a llegir els clàssics com ho és Sánchez Guerra, podria recordar melancònicament aquells versos de Jorge Manrique:

Cualquier tiempo pasado
fué mejor.

UNA ALTRA VISITA

A més de la visita de Lerroux, hem tingut la del "Graff Zeppelin". És una visita molt més agradable, ja no cal dir-ho. I més actual, més a to amb el nostre temps.

Lerroux, aliat amb les desferres de la ditunta Unió Patriòtica, ens fa l'efecte d'un polític de l'època de les llumeneres, que ara amb l'electricitat, ja no ens serveix.

UNA GANGA

A Arjona, l'alcalde ha manat que únicament puguin treballar com servents les noies del poble. Les forasteres han d'emigrar. A Arjona—poble de la província de Jaén—les servents guanyaran tres pessetes diàries, tindran casa, menjar i vestir. I tocades les vuit del vespre no treballaran.

Val més ésser criada a Arjona que regidor a Barcelona.

NO ELS OBLIDEM

Encara no s'ha celebrat el procés, la vista del procés, contra els monàrquics facciosos del passat deu d'agost.

I francament, ens sembla que hom va massa lentament en jutjar-los.

Tenim tantès ganes de veure'ls lluny... de no veure'ls més!

INCONVENIENT FISIC

Diuen que aquell brètol que respon per Emilio Barrera Luyando, ex-vice de Catalunya, és a París.

Justícia!!!

Cal cercar el pare i castigar el fill.

Amb els diners que s'endugué d'Espanya podrà fer el "corrido" una temporada. La màstima és que després, quan se li acabin els diners, no podrà viure de les dones.

No té tipus.

EL FILL DE MAURA

Al fill de Maura—que per als catalans voldria ésser una mena de Felip V de la República—no li ha agradat el discurs de Manuel Azaña a Santander.

Ens ho expliquem perfectament. Però, vaja, que no s'amoïni el senyor Maura: la seva opinió interessa ben poc al país.

ANIVERSARIS

Hindenburg ha complert vuitanta cinc anys. Ara ens interessa que els compleixi la República alemanya.

I que els compleixi essent una veritable República.

DESGREUGE

"Mirador", en un dels seus "Miradors indiscrets" (dues pessetes al comptat, si és servit), afluix aquesta setmana la nostra col·laboradora Maria Teresa Gibert, del Directori de l'Esquerra. Ho fa en una forma comparativa inadmissible. Sembla que hi ha alguna protegida de "Mirador", ara en ple eclipsi, que cerca de recobrar per contrast quelcom personalment irrecobrabla. Ho sentim per la nostra companya. No badem, gran bibliòfil Just Cabot! Encara hi ha classes i edicions de luxe!

L'obrer català.—Per quin camí em decidiré?
La República.—No t'hi pensis més i tira per l'Esquerra!

Imp. "La Campana", Om, 8.—Barcelona

EROTYL

Especific de l'

ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)

(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la ejaculació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt efíacs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulanti de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fòsfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant

PRODUCTE MAGNE E INSUSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem

Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telefon 18631

Preu: 21'75 ptes.

PERE BADOSA

ORTOPÈDIC

CONSULTA: D'11 a 1 i de 6 a 8
(excepte dies festius)

Carrer de Santa Anna, núm. 23, pral. - Telèfon núm. 14581 - BARCELONA

CASA DE CARITAT DE BARCELONA

SERVEI PUBLIC DE POMPES FUNEBRES

Direcció i Oficines: EDIFICI DE LA CASA DE LA CARITAT, Carrer de Torres Amat, núm. 8; Telèfons 16524, 16525 i 16526.

Subcentrals: Carrer del Clot, núm. 71; Telèfon 50641. Carrer Creu Coberta, núm. 91; Telèfon 73361.

Sucursals: Carrer de Sant Andreu, número 221; Telèfon 51051. Plaça del Centre (Sans), núm. 4; Telèfon 33471. Passeig del Triomf, núm. 17; Telèfon núm. 52012. Carrer de Sarrià, núm. 72; Telèfon 73632.

Badalona: Carrer Reial, núm. 110; Telèfon 87 B. Carrer de Fermí Galan (S. Adrià), 26; Telèfon 248.

Hospitalet: Central: Laureà Miró, núm. 60; Telèfon 23 H. Sucursals: Pi i Margall, número 90; Tel. 31226. Progrés (Coll Blanc), núm. 58; Telèfon 31227.

Santa Coloma de Gramenet: Carrer d'Anselm Clavé, número 13.

CIUTADANS

Si voleu vestir amb pocs diners
i ben elegants, aneu a can

BASTIDA

Passeig de Gràcia, 18 - Telèfon 15247

GRAN BASAR DE SASTRERIA I CA-
MISERIA SISTEMA NORD-AMERICÀ
on trobareu amb preus de

LIQUIDACIÓ

100.000 Trajos i Abrics tipos reclam.	des de 20	ptes.
100.000 Trajos i Abrics confeccionats classe superior	des de 40	ptes.
..... Trajos i Abrics a mida classe superior.	des de 50	ptes.
100.000 Pantalons econòmics	a 5'95	ptes.
100.000 Pantalons fantasia	des de 8	ptes.

**Tenim una Secció ràpida que entrega els encàr-
recs a les quatre hores**

Als nostres aparadors, a mes de seduir-vos els preus, us seduirà
el bon gust.
No teniu necessitat de pagar més car el que no és millor ni més ben fet.

LA CUINA A GAS INDISPENSABLE A TOTA CASA MODERNA

EXPOSICIÓ I VENDA:

APLICACIONS AL GAS

Avinguda Portal de l'Àngel, 20

Productes Alimentosos
de Règim

Casa SORRIBAS

Salmeron, 222 - Llíria, 62
BARCELONA

Fàbrica de Gèneres de Punt
(Fundada l'any 1888)

Felip Blasco Anglès

Joaquim Costa, 38 (abans Ponent)
BARCELONA

RESTAURANT
CASA JOAN
LA CASA MES ACREDITADA

Sopa "Bouillabaisse"
i Paella Valenciana
ESPECIALITATS DE LA CASA

Rbla. Sta. Mònica, 21 i 23
Telèfon: 11692 i 15769

LA CAMPANA DE GRÀCIA

Els il·lustres amics

Cambó: —I pensar que l'Autonomia de Catalunya l'han obtinguda ells!
Ventosa: —Bahl Però ells no han estat ministres!...